

IHMISOIKEUSSOPIMUSTEN VALVONTAELINTEN VIIMEISIMMÄT SUOSITUKSET: Vapaudenmenetys, vankeus ja vankilat

Suosituksien perusteella hallituksen tulee ryhtyä toimiin ja raportoida seuraavalla määräaikaisraportoinnin kierroksella tuloksista. Koosteessa suositukset on huomioitu vuoden 2022 loppuun asti. Suositukset on kirjattu suoraan sellaisenaan, ilman analyysiä tai painotuksia. Joitakin alleviivauksia on kuitenkin tehty lukemisen helpottamiseksi. Suositukset ovat alun perin englanniksi, käännökset ovat epävirallisia. Joidenkin komiteoiden suositukset ovat koosteessa englanniksi.

Sisällys

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT.....	1
YK:n Ihmisoikeuskomitea 2021 (CCPR/C/FIN/CO/7)	1
YK:n Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitea (ICESCR) 2021 (E/C.12/FIN/CO/7)	3
YK:n Kidutuksen vastainen komitea 2016 (CAT/C/FIN/CO/7).....	4
Lapsen oikeuksien komitea 2011 (CRC/C/FIN/CO/4)	8
YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (UPR) 2022 (A/HRC/WG.6/41/L)	8
YK:n itsenäinen asiantuntija ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien nautinnasta 2022 (A/HRC/51/27/Add.1)	9
EUROOPAN NEUVOSTO.....	10
Euroopan neuvoston kidutuksen vastainen komitea (CPT/Inf (2021) 7)	10

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT

Valvontaelin	Suositus	Tiivistelmä
<p>YK:n Ihmisoikeuskomitea 2021 (CCPR/C/FIN/CO/7)</p>	<p>Yksilön vapaus ja turvallisuus</p> <p>24. Komitea panee merkille sopimusvaltion antamat tiedot, joiden mukaan pidätetyt henkilöt vapautetaan käytännössä usein kahden päivän kuluessa pidätyksestä. Komitea pitää kuitenkin valitettavana, ettei tästä asiasta ole käytettävissä luotettavia tilastotietoja, ja ilmaisee uudelleen huolestuneisuutensa tiedoista, joiden mukaan viranomaiset eivät noudata täsmällisesti sitä 48 tunnin määräaika, jonka kuluessa rikoksesta epäiltyä pidätetty on saatettava tuomarin eteen. Komiteaa huolestuttavat myös tiedot, joiden mukaan viranomaiset eivät aina ilmoita pidätetyn henkilön vapaudenmenetyksestä hänen perheenjäsenilleen 48 tunnin kuluessa (9 artikla).</p> <p>25. Sopimusvaltion tulisi saattaa lainsäädäntönsä ja käytäntönsä yleissopimuksen 9 artiklan mukaisiksi, erityisesti varmistamalla, että rikoksesta epäiltyinä pidätetyt tai vangitut saatetaan viipymättä tuomarin eteen 48 tunnin kuluessa ja että vapaudenmenetyksestä ilmoitetaan heidän perheenjäsenilleen tai valitsemilleen henkilöille saman määräajan kuluessa.</p>	<p>Epäiltyjen ja vankien saattaminen tuomioistuimen eteen ja läheisille ilmoittaminen 48h kuluessa</p>
	<p>26. Komitea panee merkille, että tutkintavankeuslakia muutettiin tammikuussa 2019, että uusia tutkintavankeuden vaihtoehtoja on otettu käyttöön ja että poliisin säilönottotiloissa pidettävien tutkintavankien määrä on tämän jälkeen vähentynyt. Komitea on kuitenkin huolestunut siitä, että tutkintavankeja voidaan vieläkin poikkeuksellisesti sijoittaa poliisin säilönottotiloihin turvallisuussyistä tai tutkinnallisista syistä (9 artikla).</p> <p>27. Sopimusvaltion tulisi ryhtyä tarvittaviin toimiin lopettaakseen tutkintavankien sijoittamisen poliisin säilönottotiloihin, myös poikkeuksellisista syistä, sekä jouduttaa suunniteltua uusien tutkintavankeustilojen rakentamista. Sopimusvaltion tulisi myös lisätä tutkintavankeuden vaihtoehtojen käyttöä.</p>	<p>Tutkintavankien sijoittaminen poliisin säilönottotiloihin; Tutkintavankeuden vaihtoehtojen käyttö</p>

	<p>28. Komitea panee merkille, että sopimusvaltiossa on vain vähän alle 18-vuotiaita vankeja ja että sopimusvaltio suunnittelee perustavansa useisiin vankiloihin erilliset osastot näille vangeille. Komitea ilmaisee kuitenkin uudelleen aiemman huolensa siitä, ettei alle 18-vuotiaita vankeja vielä eroteta aikuisvangeista ja että nuoret ovat tällöin haavoittuvaisia väkivallalle ja seksuaaliselle hyväksikäytölle (10 artikla).</p> <p>29. Yleissopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen b kohtaa ja 3 kappaletta koskevasta varaumastaan huolimatta sopimusvaltion tulisi yleisesti varmistaa, että alle 18-vuotiaat vangit erotetaan aikuisvangeista.</p>	<p>Lapsivangit yleisesti erotettava aikuisvangeista varaumasta huolimatta</p>
	<p>Ulkomaalaisten kohtelu, mukaan lukien turvapaikanhakijat ja kansalaisuudettomat</p> <p>32. Komitea pitää myönteisinä sopimusvaltion pyrkimyksiä parantaa maahan saapuneiden lasten tilannetta ja kansainvälistä suojelua nauttivien mahdollisuutta saada henkilöllisyysasiakirjoja sekä myös säädösehdotusta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa oikeudellisen neuvonnan saanti turvapaikkahaastattelujen aikana. Komitea on kuitenkin huolestunut siitä, että oikeutta esittää uusia tietoja turvapaikan uusintahakemuksissa rajoitetaan ja että perheenyhdistämiselle on esteitä, kuten toimeentuloedellytys. Komitea panee merkille, että sopimusvaltio on ottanut käyttöön säilöönnoton vaihtoehtoja, kuten asumisvelvollisuuden, mutta on huolestunut näihin vaihtoehtoihin toimenpiteisiin liittyvistä rajoittavista ilmoittautumisvelvollisuuksista ja riittämättömästä tiedonkeruusta säilöönnoton ja sen vaihtoehtojen osalta. Komitea panee merkille, että alle 15-vuotiaiden ilman huoltajaa maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden säilöönnotto on kielletty lailla ja että 15–17-vuotiaita ilman huoltajaa maahan saapuneita lapsia ei saa ottaa säilöön turvapaikkaprosessin aikana. Komitea on kuitenkin huolestunut siitä, että lasten säilöönnotto on edelleenkin mahdollista silloin, kun lapsi on jo saanut täytäntöönpanokelpoisen kielteisen turvapaikkapäätöksen ja kun muut vähemmän rajoittavat varotoimet ovat riittämättömiä. Komitea kiittää sitä, että Suomessa syntyneille lapsille myönnetään kansalaisuus ilman eri toimenpiteitä, jos he muutoin jäisivät kansalaisuudettomiksi, mutta on kuitenkin huolestunut kansalaisuudettomien määrästä sopimusvaltiossa (2, 6, 7 ja 13 artikla).</p> <p>33. Sopimusvaltion tulisi</p>	<p>Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten säilöönnotto viimeisenä keinona sekä säilöönnoton vaihtoehdot.</p> <p>Lasten säilöönnoton kieltö.</p> <p>Tiedonkeruu säilöönnotosta.</p>

	<p>(e) lisätä säilöönnoton vaihtoehtojen käyttöä, käyttää turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten säilöönottoa vasta viimesijaisena keinona ja harkita kieltävänsä yleisesti lasten säilöönnoton maahanmuuton yhteydessä. Sopimusvaltion olisi myös parannettava säilöönnoton ja sen vaihtoehtojen käyttöä koskevien tietojen keruuta;</p>	
	<p>Aseistakieltäytyminen</p> <p>36. Komitea on huolestunut siitä, että laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain kumoamisesta (330/2019) lakkautti Jehovan todistajien vapauttamisen asevelvollisuudesta ja siviilipalveluksesta vastoin komitean aiempia suosituksia, joiden mukaan tämä vapautus olisi tullut ulottaa myös muihin aseistakieltäytyjien ryhmiin (CCPR/C/FIN/CO/6, 14. kohta). Lisäksi komitea panee huolestuneena merkille, että asevelvollisuuden suorittamisen korvaava siviilipalvelus kestää lähtökohtaisesti yhtä kauan kuin pisin varusmiespalvelus ja että vaikka siviilipalvelusta hallinnoi työ- ja elinkeinoministeriö, sotilashenkilöstöä osallistuu edelleen siviilipalvelusta käsitteleviin työryhmiin ja komiteoihin, jotka päättävät palveluksen luonteesta ja kestosta. Komitea on myös huolestunut siitä, ettei oikeudesta aseistakieltäytymiseen ja asevelvollisuuden suorittamisen vaihtoehtoista tiedoteta riittävästi (18 artikla).</p> <p>37. Sopimusvaltion tulisi</p> <p>(a) varmistaa, etteivät asevelvollisuuden suorittamisen vaihtoehdot ole luonteeltaan tai kestoltaan rankaisuvia tai syrjiviä ja että ne säilyvät siviililuonteisina ja pidetään sotilaallisen määräsvallan ulkopuolella;</p> <p>(b) keskeyttää kaikki syytetoimet, jotka kohdistuvat omantunnon syistä asevelvollisuuden suorittamisesta kieltäytyneisiin henkilöihin, ja vapauttaa ne, jotka parhaillaan suorittavat aseistakieltäytymiseen perustuvia vankeusrangaistuksia;</p> <p>...</p>	<p>a) Varusmiespalveluksen vaihtoehtojen rangaistuksenomaisuus</p> <p>b) Totaalikieltäytyjien syytteiden ja vankeusrangaistusten keskeyttäminen</p>
<p>YK:n Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitea</p>	<p>Asunnottomuus</p> <p>38. Komitea toteaa, että sopimusvaltion vuosina 2018 ja 2019 toteuttamat ohjelmat ovat vähentäneet pitkäaikaisasunnottomuutta lähes 50 prosenttia. Samalla komitea panee kuitenkin huolestuneena merkille, ettei tiettyjen</p>	<p>Asunnottomuuden ehkäiseminen tarjoamalla tukea sekä varmistamalla,</p>

<p>(ICESCR) 2021 (E/C.12/FIN/CO/7)</p>	<p>ryhmien, kuten vankilasta vapautuneiden, asunnottomuuden ehkäisemiseen ole kohdennettu riittäviä toimia (11 artikla).</p> <p>39. Komitea suosittelee, että asunnottomille pyritään ensisijaisesti löytämään pysyviä ratkaisuja. Komitea suosittelee myös, että sopimusvaltio ehkäisee asunnottomuutta muun muassa</p> <p>b) tarjoamalla sosiaalista tukea ja varmistamalla, etteivät asunnon- ja vuokravälitystoimistot syrji käytännössään tiettyjä ryhmiä, kuten maksuhäiriömerkintöjä saaneita tai vailla aiempaa luottohistoriaa olevia, <u>vankilasta vapautuneita ja yhteiskuntapalvelua suorittaneita</u>, lesboja, homoja, biseksuaaleja, transsukupuolisia ja intersukupuolisia henkilöitä ja maahanmuuttajia.</p>	<p>että asunnon- ja vuokravälitystoimistot eivät syrji mm. vankilasta vapautuneita ja yhteiskuntapalvelua suorittaneita.</p>
	<p>45. Komitea suosittelee myös, että mielenterveysstrategiaan sisällytetään toimenpiteitä, jotka on kohdennettu sellaisille ryhmille kuin lapsille ja nuorille, turvapaikanhakijoille ja pakolaisille, pienituloisille kotitalouksille ja <u>vankilasta vapautuneille</u> ja joilla puututaan niihin esteisiin, joita he kohtaavat asianmukaisten palvelujen saannissa.</p>	<p>Mielenterveysstrategia: mielenterveyspalveluiden kohdennetut toimenpiteet heikommassa asemassa oleville ryhmille, ml. vankilasta vapautuneille.</p>
<p>YK:n Kidutuksen vastainen komitea 2016 (CAT/C/FIN/CO/7)</p>	<p>8. Komitea on huolissaan seuraavista tiedoista:</p> <p>a) ilmoitukset jopa useita päiviä kestävästä viivytyksestä säilöönnotosta ilmoittamisessa, etenkin sellaisten ulkomaalaisten kohdalla, joilla ei ole asuinpaikkaa sopimusvaltiossa ja jotka eivät puhu suomea;</p> <p>b) poliisin säilyttämien henkilöiden terveydenhuollon puutteet, jotka liittyvät muun muassa saapumisen yhteydessä järjestettävään järjestelmälliseen terveystarkastukseen etenkin Espoon, Imatran, Kuopion, Lahden ja Vantaan poliisin säilöönottotiloissa;</p> <p>c) rikostutkinnassa suoritettavien kuulustelujen järjestelmällisen äänittämisen ja videoinnin puuttuminen ja se, että ainoastaan tietyillä poliisilaitoksilla on tällaiset laitteet lasten kuulemista varten (2, 11 ja 16 artikla).</p> <p>9. Sopimusvaltion tulisi</p> <p>a) panna säännökset täytäntöön ja noudattaa enintään 48 tunnin määräaika, jonka kuluessa vapaudenmenetyksestä ilmoitetaan jokaisen säilöönnotetun henkilön perheenjäsenelle tai jollekin muulle hänen valitsemalleen henkilölle;</p>	<p>a) Säilöönnotetun läheisille ilmoittaminen 48 tunnin kuluessa pidätyksestä</p> <p>b) Lääkärintarkastus vangituille 24 tunnin kuluessa saapumisesta</p> <p>c) Tieto terveystarkastuksista ja -huollosta tutkintavangeille</p> <p>d) Tutkintatiloihin audio- ja videotallennusvälineet</p>

	<p>b) varmistaa, että lääkäri suorittaa uusille säilöön otetuille henkilöille, myös tutkintavangeille, tavanomaisen terveystarkastuksen 24 tunnin kuluessa heidän saapumisestaan kaikissa poliisin säilöönottotiloissa ja että säilöön otetun henkilön pyytäessä hänelle järjestetään pääsy riippumattoman lääkärin luokse;</p> <p>c) antaa tiedot terveystarkastuksesta ja järjestää pääsy terveydenhuoltoon kaikille tutkintavangeille, erityisesti Espoon, Imatran, Kuopion, Lahden ja Vantaan poliisin säilöönottotiloissa;</p> <p>d) myöntää riittävät varat siihen, että kaikki esitutkintatilat ja erityisesti poliisilaitokset voidaan järjestelmällisesti varustaa videovalvontajärjestelmillä ja äänitys- ja videointilaitteilla.</p>	
	<p>Palautuskielto (non-refoulement)</p> <p>12...Komitea on lisäksi huolissaan siitä, että turvapaikanhakijoiden joukossa olevia kidutuksen uhreja ei välttämättä tunnisteta tehokkaasti ja että turvapaikanhakijoita otetaan edelleen säilöön etenkin silloin, kun he odottavat maasta poistamista. Se on myös huolissaan siitä, ettei poliisin ja rajavartiolaitoksen ylläpitämissä säilöönottotiloissa pidettyjen turvapaikanhakijoiden ja laittomasti maassa olevien määrästä ole tilastotietoja (2, 3 ja 16 artikla).</p> <p>13. Sopimusvaltion tulisi</p> <p>e) pidättäytyä ottamasta turvapaikanhakijoita ja ulkomaalaisia säilöön, edistää säilöönoton vaihtoehtoja ja tarkistaa politiikkaansa saattaakseen sen yhdenmukaiseksi ohjeiden kanssa, jotka koskevat turvapaikanhakijoiden säilöönottoon sovellettavia perusteita ja standardeja sekä säilöönoton vaihtoehtoja;</p> <p>f) perustaa mekanismi, jolla valvotaan ulkomaalaislain nojalla säilöön otettuja turvapaikanhakijoita ja laittomia maahanmuuttajia ja kerätään heistä sukupuolen, iän, etnisen alkuperän ja lähtömaan mukaan eriteltyjä tilastotietoja, ja toimittaa nämä tiedot komitealle.</p>	<p>e) Turvapaikanhakijoiden säilöönoton välttäminen ja vaihtoehdot sekä selkeät ohjeet.</p>

Tutkintavankien säilyttäminen poliisin säilöönottotiloissa

16. Komitea ottaa huomioon vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin tehdyt muutokset ja eduskunnalle 1. joulukuuta 2016 tutkintavankeudesta annetun hallituksen esityksen, jonka mukaan muun muassa tutkintavankien säilyttäminen poliisin säilöönottotiloissa tulisi lopettaa viimeistään vuoteen 2025 mennessä. Komitea on kuitenkin edelleen huolissaan siitä, että tutkintavankeja säilytetään pitkiä aikoja poliisin säilöönottotiloissa, jotka eivät täytä tutkintavankien säilyttämisen edellytyksiä, sillä tutkintavangit saattavat muun muassa joutua kaltoin kohdelluiksi eikä heillä ole mahdollisuutta ulkoliikuntaan, television katseluun tai muuhun mielekkääseen toimintaan. Se on myös huolissaan siitä, että päihdyttävien aineiden vaikutuksen alaisena olevia henkilöitä säilytetään edelleen poliisin säilöönottotiloissa pelkän päihtymistilan vuoksi (2, 11 ja 16 artikla).

17. Sopimusvaltion tulisi

a) lopettaa tutkintavankien säilyttäminen poliisin säilöönottotiloissa ja osoittaa riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit sekä infrastruktuuri Rikosseuraamuslaitokselle, jotta tutkintavangit voidaan sijoittaa asianmukaisiin säilöönottopaikkoihin;

b) nopeuttaa oikeudenkäyntejä ja mahdollisuuksien mukaan ottaa käyttöön säilöönoton vaihtoehtoja, kuten sähköisesti valvottavat ja tehostetut matkustuskiellot, kotiaresti ja takuumaksut;

c) säilyttää poliisin säilöönottotiloihin sijoitettujen tutkintavankien oikeudelliset takeet ja asema ja tarjota tutkintavangeille todellinen mahdollisuus päivittäiseen ulkoliikuntaan, television katseluun ja muuhun mielekkääseen toimintaan;

d) antaa tietoja tuloksista, joihin oikeusministeriön työryhmä on päätenyt harkitessaan vastuun siirtämistä poliisin tiloissa säilytettävien tutkintavankien osalta oikeusministeriön hallinnon alalle;

e) varmistaa, että pelkästään päihtymistilan vuoksi säilöön otetut päihtyneet henkilöt sijoitetaan riittävän pätevän henkilökunnan valvontaan, esimerkiksi katkaisuasemille.

a) lopettaa tutkintavankien säilyttäminen poliisivankiloissa sekä riittävät resurssit vankien sijoittamiseen muualle.

b) oikeudenkäyntien joutuisuus. Mahdollisia säilöönoton vaihtoehtoja käyttöön.

c) Poliisivankiloihin sijoitettujen tutkintavankien oikeudelliset takeet sekä mahdollisuus ulkoiluun ja viriketoimintaan.

d) Tietoja OM:n työryhmän tuloksista koskien vastuun siirtämistä poliisivankiloiden tutkintavankien osalta OM:n alle.

e) Päihtymyksen takia säilöön otetut sijoitettava esim. katkaisuvalvontaan.

	<p>Nuorena rikoksen tehneiden vankeus</p> <p>18. Komitea ottaa huomioon sen, että nuorena rikoksen tehneiden alhainen määrä hankaloittaa erillisten vankilatilojen rakentamista tähän tarkoitukseen. Komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että vankiloissa alaikäisiä pidetään yhdessä aikuisten vankien kanssa (2, 11 ja 16 artikla).</p> <p>19. Komitea suosittelee, että sopimusvaltio ryhtyy toimenpiteisiin erottaakseen nuorena rikoksen tehneet aikuisista kaikissa vankiloissa ja ottaa tällöin huomioon heidän etunsa Yhdistyneiden kansakuntien nuoriso-oikeudesta annettujen vähimmäissäännösten mukaisesti ("Beijingin säännöt") ja vapautensa menettäneiden nuorten suojelemisesta annettujen Yhdistyneiden kansakuntien sääntöjen mukaisesti.</p>	<p>Nuorten erottaminen aikuisista vankiloissa.</p>
	<p>Vankiloiden saniteettilaitteet</p> <p>20. Komitea palauttaa mieleen, että sen edellisten loppupäätelmien (CAT/FIN/CO5-6, 14 kohta) mukaan kolmen eri vankilan yhteensä 222 vankisellissä ei ollut asianmukaisia saniteettilaitteita, mukaan lukien käymälää. Komitea on huolissaan siitä, että kahdessa vankilassa on edelleen 118 selliä ilman käymälää, nimittäin Helsingin ja Hämeenlinnan vankiloissa, ja että kunnostetut tilat otetaan käyttöön vasta vuonna 2017 (11 artikla).</p> <p>21. Komitea toistaa suosituksensa (CAT/CFIN/CO5-6, 14 kohta) siitä, että sopimusvaltion tulisi nopeuttaa Helsingin ja Hämeenlinnan vankiloiden kunnostamista, jotta kaikissa selleissä olisi asianmukaiset saniteettilaitteet, mukaan lukien käymälät.</p>	<p>Kaikissa selleissä asianmukaiset saniteettilaitteet.</p>
	<p>Rajoittamiskeinojen käyttö</p> <p>24. Komitea pitää myönteisenä sitä, että sopimusvaltio on ilmoittanut ottavansa toukokuussa 2017 käyttöön uusia erityisbussseja, jossa vapautensa menettäneitä henkilöitä pidetään erillään. Komitea on kuitenkin huolissaan tiedoista, joiden mukaan yhdestä paikasta toiseen kuljetettavat vapautensa menettäneet henkilöt ovat kuljetuksen aikana käsiraudoissa, vaikka lain mukaan fyysisten rajoittamiskeinojen käyttö on harkinnanvarainen eikä tavanomainen toimenpide. Se on huolissaan myös siitä, että poliisilaitoksissa käytetään edelleen sänkyyn sitomista (2, 11 ja 16 artikla).</p>	<p>Säännellä tiukasti rajoittamiskeinoja.</p> <p>Lopettaa käsirautojen käyttö kuljetuksen aikana.</p> <p>Luopua sänkyyn sitomisesta poliisilaitoksissa.</p>

	25. Sopimusvaltion tulisi muuttaa lainsäädäntöään siten, että siinä säännellään tiukasti fyysisten rajoittamiskeinojen käyttöä vapautensa menettäneisiin henkilöihin, ja lopettaa vapautensa menettäneiden henkilöiden laittaminen käsirautoihin kuljetuksen ajaksi. Poliisilaitoksissa tulisi luopua sänkyyn sitomisesta.	
Lapsen oikeuksien komitea 2011 (CRC/C/FIN/CO/4)	<p>Turvapaikanhakija- ja pakolaislapset</p> <p>60. Komitea panee merkille vuoden 2006 maahanmuuttopoliittisen ohjelman, jossa lapsen etu otetaan huomioon turvapaikka- ja pakolaispolitiikassa, sekä vuonna 2010 säädetyt ulkomaalaislain muutokset, joilla säädetään ilman saattajaa maahan saapuneiden lasten perheiden yhdistämisestä ja saatetaan oikeuslääketieteellinen tutkimus iän selvittämiseksi lailla säänneltäväksi. Komitea on kuitenkin huolestunut siitä, että turvapaikkaa sopimusvaltiosta hakevia lapsia otetaan säilöön...</p> <p>61. Komitea suosittelee, että sopimusvaltio</p> <p>b) välttää majoittamasta 16 vuotta täyttäneitä turvapaikanhakijoita vastaanottokeskusten aikuisyksiköihin ja järjestää riittävät mielenterveyspalvelut sekä terapia- ja psykiatriapalvelut ilman saattajaa maahan saapuneille alaikäisille turvapaikanhakijoille;</p> <p>c) varmistaa, että turvapaikanhakijalapsia otetaan säilöön vasta viimesijaisena toimenpiteenä, mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, kun muut vaihtoehtoiset toimet eivät ole mahdollisia.</p>	<p>b) Alaikäisten turvapaikanhakijoiden majoittaminen aikuisyksiköihin.</p> <p>c) Turvapaikanhakijalasten säilöönotto viimesijassa ja mahdollisimman lyhyesti.</p>
YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (UPR) 2022 (A/HRC/WG.6/41/L)	6.78 End the detention of conscientious objectors to military service and ensure that civilian alternatives to military service are non-punitive and non-discriminatory and remain under civilian control, as recommended during the Third UPR Cycle (Uruguay);	Lopettaa aseistakieltäytyjien vangitseminen; varusmiespalveluksen vaihtoehdot ei rankaisevia tai syrjiviä tai sotilaskontrollissa
	6.79 Take measures to ensure that alternatives to military service are not punitive or discriminatory in terms of their nature or duration (Croatia);	varusmiespalveluksen vaihtoehdot ei rankaisevia tai syrjiviä
	6.80 Ensure that alternative solutions to military service are not punitive or discriminatory and remain civilian in nature, outside military command and fully accessible to all (Luxembourg);	varusmiespalveluksen vaihtoehdot ei rankaisevia tai syrjiviä tai sotilaskontrollissa

	6.81 Ensure that alternatives to military service are non-punitive and non-discriminatory in terms of their nature or duration and preserve their civilian character, to halt all prosecutions of people who refuse to perform military service on grounds of conscience and to release those who are serving prison sentences for that reason (Panama);	varusmiespalveluksen vaihtoehdot ei rankaisevia tai syrjiviä; Aseistakieltäytyjien syyttämisen ja vangitsemisen lopettaminen
	6.82 Take measures to raise awareness among the public on the right to conscientious objection to military service, and extend the possibility to alternative service (Costa Rica);	Lisätä tietoisuutta aseistakieltäytymisoikeudesta; laajentaa vaihtoehtoista palvelusta.
	6.181 Stop the detention of immigrant children and protect their rights (China);	Lopettaa maahanmuuttajalasten säilöönotto.
	6.182 Ensure that children were not detained for immigration-related purposes and explore alternatives to detention that were appropriate for their age and specific circumstances (Iran (Islamic Republic of));	Estää maahanmuuttajalasten säilöönotto; tutkia muita vaihtoehtoja.
	6.183 Prohibit the detention of children in migration, by developing alternatives to detention for children and their family members (Zambia);	Kieltää maahanmuuttajalasten säilöönotto; kehittää muita vaihtoehtoja.
	6.184 Consider a general ban on the detention of minors (Philippines);	Yleinen kieltö lasten säilöönotosta.
	6.185 Prohibit the detention of children for breach of immigration law and provide alternatives to detention (Sierra Leone);	Kieltää maahanmuuttajalasten säilöönotto; muita vaihtoehtoja
YK:n itsenäinen asiantuntija ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien nautinnasta 2022 (A/HRC/51/27/Add.1)	<p>1. Tiedot</p> <p>66. Yksi itsenäisen asiantuntijan raporteissa korostetuista asioista on se, että on tärkeää tarjota eriteltyjä tietoja, jotta voidaan tiedottaa, suunnitella ja seurata asianmukaisia oikeuksiin perustuvia politiikkoja ja vastauksia eri etnisistä taustoista tuleville ikääntyneille. Sama asia tuotiin esille myös edeltävän itsenäisen asiantuntijan maavierailussa ja temaattisissa raporteissa.</p> <p>Itsenäinen asiantuntija pitää tervetulleena Suomen terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen pyrkimystä koota eriteltyjä ikä- ja sukupuolikohtaisia tietoja, mutta joissakin tapauksissa esimerkiksi</p>	Eritelty tiedonkeruu. Esim. vankiloihin liittyvissä tilastoissa 65 vuotta täyttäneitä pidetään yhtenä yhtenäisenä ikäryhmänä.

	vankiloihin liittyvissä tilastoissa 65 vuotta täyttäneitä pidetään yhtenä yhtenäisenä ikäryhmänä huolimatta terveydenhoidon paranemisesta ja muista tekijöistä johtuvasta elinajanodotteen noususta.	
	<p>6. Digitalisaatio, koulutus ja elinikäinen oppiminen</p> <p>86. Vaikka koulutusohjelmat eivät saisi kohdistua yksinomaan ikääntyneisiin, koska tämä voisi olla rajoittavaa ja lisätä sosiaalista syrjäytymistä, itsenäinen asiantuntija korostaa, että ikääntyneiden pääsy koulutukseen on varmistettava ottaen huomioon erityiset kiinnostuksen kohteet ja tarpeet. Riittävällä tavalla ikääntyneiden tarpeita vastaava elinikäisen oppimisen strategia olisi suunniteltava niin, että he pystyvät selviytymään jatkuvasti muuttuvista olosuhteista, vaatimuksista ja haasteista osallistuakseen aktiivisesti yhteiskuntaan ja voidakseen elää itsenäisesti vielä iäkkäinä. Vankiloissa olisi otettava huomioon vapautensa menettäneiden ikääntyneiden ammatillisen ja elinikäisen oppimisen tarve.</p>	Vankiloissa olisi otettava huomioon vapautensa menettäneiden ikääntyneiden ammatillisen ja elinikäisen oppimisen tarve.

EUROOPAN NEUVOSTO

Valvontaelin	Suositus	Tiivistelmä
Euroopan neuvoston kidutuksen vastainen komitea (CPT/Inf (2021) 7)	<p>A. Poliisin tilat (kohdat 9–24)</p> <p>9. CPT pyytää ajantasaisia tietoja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskevan uuden lain, johon yleisesti viitataan nimellä ”Putkalaki”, laadinnassa ja hyväksymisessä saavutetusta edistyksestä (ja pyytää saada aikanaan uuden lain tekstin, kun se on hyväksytty).</p>	Tietopyyntö uuden P.
	<p>13. CPT kehottaa jälleen Suomen viranomaisia varmistamaan, että vapaudenmenetyksestä ilmoittamista koskevia asianmukaisia säännöksiä noudatetaan aina (etenkin ilmoittamisen lykkäämistä koskevaa 48 tunnin enimmäisaikarajaa).</p>	Vapaudenmenetyksestä ilmoittaminen.
	<p>14. Koska lähes kaikista poliisin säilytystiloista puuttuu riittävä terveydenhuolto ja erityisesti järjestelmällinen ja rutiininomainen terveystarkastus poliisin säilytystiloihin saavuttaessa,</p>	Lääkəriin ja sairaanhoitajalle pääsyn parantaminen (Pasilan) poliisilaitoksessa.

	CPT kehottaa Suomen viranomaisia ryhtymään toimenpiteisiin, joilla ....parannetaan lääkäriin pääsyä ja tarjotaan ympärivuorokautiset sairaanhoitajapalvelut Pasilan poliisin säilytystiloissa	
	14...parannetaan merkittävästi lääkäriin pääsyä ja varmistetaan, että kaikissa muissa vierailuissa poliisin säilytystiloissa on säännöllisesti sairaanhoitaja läsnä (samoin kuin kaikissa muissa poliisin säilytystiloissa Suomessa),	Lääkäriin ja sairaanhoitajalle pääsyn parantaminen poliisin säilytystiloissa.
	14... varmistetaan, että lääkäri tai lääkärille raportoiva pätevä sairaanhoitaja suorittaa kaikille vasta saapuneille vapautensa menettäneille (erityisesti tutkintavangeille) terveystarkastuksen 24 tunnin kuluessa heidän saapumisestaan poliisin säilytystiloihin. Kuten aiemmin on moneen kertaan korostettu, tällainen tarkastus on välttämätön etenkin tartuntatautien leviämisen ja itsemurhien ehkäisemiseksi sekä (epäasianmukaisen kohtelun ehkäisemisen yhteydessä) vammojen raportoimiseksi hyvissä ajoin.	Sairaanhoitajan suorittama terveystarkastus 24 h kuluessa saapumisesta poliisin säilytystiloihin.
	14. CPT toistaa suosituksensa ryhtyä toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että poliisin huostassa olevilla henkilöillä on heidän niin halutessaan todellinen oikeus päästä itse valitsemansa lääkärin tutkittavaksi (poliisin kutsuman lääkärin mahdollisesti suorittaman terveystarkastuksen lisäksi). Tällöin pidätetyn henkilön valitseman lääkärin tekemä tarkastus voidaan suorittaa hänen omalla kustannuksellaan.	Poliiin huostassa olevan oikeus päästä itse valitsemaalleen lääkäriin.
	14. CPT suosittelee myös, että kaikille poliisin säilytystilojen säilöönottoalueilla työskenteleville poliiseille tarjotaan säännöllisesti ensiavun kertauskursseja	Putkassa työskenteleville poliiseille ensiavun kertauskursseja.
	15. CPT haluaisi mielellään Suomen viranomaisilta näkemyksiä siitä, että lääketieteellisen koulutuksen saaneen ammattilaisen suorittamat järjestelmälliset tarkastukset saapumisen yhteydessä toimisivat lisäsuojatoimenpiteenä, erityisesti käynnissä olevan Covid-19-pandemian yhteydessä.	Saapumistarkastus lisäsuojatoimenpiteenä pandemian yhteydessä.

	<p>16. CPT suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin niiden puutteiden korjaamiseksi, jotka liittyvät satunnaisiin viivytyksiin oikeuksia koskevien kirjallisten tietojen antamisessa, erityisesti muilla kuin suomen kielellä, sekä siihen, että kaikki poliisin säilytystiloissa haastatellut henkilöt eivät olleet saaneet tietolomakkeen jäljennöstä sellissään säilytettäväksi ja että kirjalliset järjestyssäännöt (mukaan lukien ohjeet lääkäriin pääsystä) oli laitettu joidenkin sellien seinille, muttei läheskään kaikissa vierailuissa poliisin säilytystiloissa.</p>	<p>Viivytyksiä oikeuksia koskevien kirjallisten tietojen ja muiden ohjeiden antamisessa (erit. muilla kielillä kuin suomeksi).</p>
	<p>18. CPT suosittelee, että Suomen viranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin korjatakseen ongelmat, jotka liittyvät siihen, että monissa poliisin säilytystiloissa luonnonvaloon pääsy oli puutteellista, sellit olivat huonokuntoisia (esim.seinät olivat graffitien peitossa) ja että edelleen oli kahden hengen sellejä, joissa ei ollut WC:tä.</p>	<p>Luonnonvaloon pääsy ja huonokuntoiset sellit.</p>
	<p>20. CPT pitää myönteisenä sitä, että vuoden 2020 lopulla tai vuoden 2021 alussa on määrä antaa uudet ohjeet, joissa säilytystilojen henkilöstön edellytetään henkilökohtaisesti ja konkreettisesti tarkastavan jokaisen päihtyneen henkilön tilan säännöllisin väliajoin.</p> <p>CPT haluaisi yksityiskohtaisia tietoja uusista ohjeista (mukaan lukien pakollisten tarkastusten tarkasta suoritusiheydestä) ja niiden voimaantulopäivämäärästä.</p>	<p>Lisätietoja uusista ohjeista säilytystilojen päihtyneiden säännöllisestä tarkastamisesta.</p>
	<p>20. CPT pyytää Suomen viranomaisia antamaan erityiskoulutusta päihtyneiden henkilöiden hoidosta (ja sellaisten tilanteiden tunnistamisesta, joita voidaan erehtyä pitämään päihtymystilana, kuten sisäinen verenvuoto tai diabetes) kaikille poliiseille Suomessa ja varmistamaan järjestelmällisen ja nopean pääsyn sairaanhoitajan luo, kun poliisin tiloissa säilytetään päihtyneitä henkilöitä.</p>	<p>Erityiskoulutusta päihtyneiden hoidosta poliiseille;</p> <p>Putkassa säilytettävän päihtyneen nopea pääsy sairaanhoitajalle.</p>
	<p>20. CPT suosittelee myös tehostamaan toimia säilytystilojen henkilöstön läsnäolon ja heidän suorittamansa valvonnan lisäämiseksi sekä pyytää Suomen viranomaisia harkitsemaan uudelleen vaihtoehtoa siirtää päihtyneiden henkilöiden hoito terveydenhuoltolaitoksiin.</p>	<p>Säilytystilojen henkilöstön läsnäolon tehostaminen;</p> <p>Harkita siirtää päihtyneiden hoito terveyskeskuksiin.</p>

	<p>21. CPT haluaisi saada lisätietoja suunnitelmista, joiden mukaan Helsingissä kiinni otetut päihtyneet henkilöt aiotaan tulevaisuudessa siirtää Pasilan poliisin säilytystiloihin, ja näiden tarkasta toteuttamisajankohdasta samoin kuin siitä, aiotaanko samalla siirtää Töölöstä Pasilaan kokenutta ja koulutettua säilytystilojen henkilöstöä ja lisätä sairaanhoitohenkilöstöä Pasilassa (jotta voidaan kompensoida nykyään Töölössä saatavilla olevan sairaanhoitoavun menetystä).</p>	<p>Lisätietopyyntö suunnitelmista siirtää päihtyneet Pasilan säilytystiloihin ja riittävästä sairaanhoitohenkilökunnasta.</p>
	<p>23. CPT kehottaa Suomen viranomaisia ensi tilassa toteuttamaan suunnitelmat, joiden tavoitteena on kokonaan poistaa käytäntö säilyttää tutkintavankeja poliisin tiloissa viimeistään vuoteen 2025 mennessä. Ennen tätä on ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla laajennetaan ja kunnostetaan poliisin säilytystilojen ulkoilupihoja ja parannetaan niiden suunnittelua.</p>	<p>Lopettaa käytäntö säilyttää tutkintavankeja poliisin tiloissa 2025 mennessä.</p> <p>Ennen tätä ulkoilupihojen kunnostus ja laajennus.</p>
	<p>24. Henkilön pitäminen useita kuukausia sellissä ilman asianmukaista pääsyä luonnonvaloon (lukuun ottamatta pientä aukkoa katossa) ja, mikä vielä pahempaa, eristyksenomaisissa olosuhteissa voi CPT:n mukaan johtaa epäinhimilliseen kohteluun.</p>	<p>Sellit ilman luonnonvaloa voi johtaa epäinhimilliseen kohteluun.</p>
	<p><u>B. Ulkomaalaislain nojalla vapautensa menettäneet ulkomaan kansalaiset</u> (kohdat 28–33)</p> <p>28. CPT suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin Metsälän säilöönottoyksikön puutteiden korjaamiseksi. Puutteet liittyvät siihen, että osa pesukoneista (joita ulkomaan kansalaiset voivat käyttää vaatteidensa pesemiseen) oli rikki ja ulkoilupihan suojakatos oli vähän aikaa sitten vahingoittunut myrskyssä.</p>	<p>Pesukoneiden ja ulkoilupihan suojakaton korjaaminen Metsälän säilöönottoyksikössä.</p>
	<p>29. CPT suosittelee ryhtymään lisätoimenpiteisiin Metsälän säilöönottoyksikössä tarjottavan toiminnan kehittämiseksi, sillä järjestetyn toiminnan puute oli edelleen ongelma etenkin niiden säilöön otettujen kannalta, jotka viettivät laitoksessa pitkiä aikoja (jopa useita kuukausia). CPT pyytää Suomen viranomaisia puuttumaan siihen ongelmaan, että jotkut kuntosalilaitteista (jotka olivat käytettävissä 5,5 tuntia päivässä) olivat rikki.</p>	<p>Järjestetyn toiminnan kehittäminen ja kuntosalilaitteiden korjaaminen Metsälän (ja Joutsenon) säilöönottoyksikössä.</p>

	<p>30. CPT pyytää Suomen viranomaisia pyrkimään varmistamaan, että sairaanhoitajalle pääsee nopeasti myös sunnuntaisin.</p> <p>Lisäksi tulisi pyrkiä varmistamaan, että yksikössä on aina yöaikaan paikalla henkilö, joka pystyy antamaan ensiapua (ja jonka tulisi olla koulutettu antamaan elvytystä ja käyttämään defibrillaattoria).</p>	<p>Sairaanhoitajien ja ensiavun nopea saatavuus Metsälän (ja Joutsenon) säilöönottoyksikössä.</p>
	<p>30. CPT kehottaa Suomen viranomaisia ottamaan ensi tilassa käyttöön terveystarkastuksen, joka suoritetaan nopeasti ja järjestelmällisesti kaikille Metsälän säilöönottoyksikköön vastikään saapuneille ulkomaan kansalaisille. Tässä viitataan myös edelle 14 ja 15 kohtiin.</p>	<p>Nopea ja järjestelmällinen terveystarkastus Metsälän (ja Joutsenon) säilöönottoyksikössä.</p>
	<p>30. CPT haluaisi saada yksityiskohtaisempia tietoja uusista ohjeista ja saapumisen yhteydessä noudatettavasta terveystarkastuskäytännöstä, jotka ilmeisesti hyväksyttiin elokuussa 2020 mutta joiden toteuttaminen on viivästynyt (pandemian vuoksi) syksyyn 2020.</p>	<p>Lisätietopyyntö terveystarkastuskäytännöistä saapumisen yhteydessä (Metsälän ja Joutsenon keskuskeskukset).</p>
	<p>31. CPT toistaa suosituksensa siitä, että olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että ulkomaan kansalaisilla on Metsälän säilöönottoyksikössä asianmukainen mahdollisuus saada psykologista tukea ja psykiatrista hoitoa.</p>	<p>Psykologinen ja psykiatrinen hoito Metsälän (ja Joutsenon) säilöönottokeskuksessa.</p>
	<p>33. Vieraillessaan Metsälän säilöönottoyksikössä valtuuskunnalle kerrottiin suunnitelmista sulkea nykyiset toimitilat ja korvata ne uudella tarkoitukseen rakennetulla laitoksella vuoden 2022 jälkeen (eli kun nykyisten tilojen vuokrasopimus päättyy). CPT haluaisi saada aikanaan lisätietoa näistä suunnitelmista.</p>	<p>Lisätietopyyntö suunnitelmista korvata Metsälän säilöönottoyksikön tilat uusilla.</p>
	<p><u>C. Vankilat</u> (kohdat 37–61)</p> <p>37. CPT suosittelee tehostamaan toimia henkilöstön ja vankien välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi ja tarjoamaan tässä yhteydessä henkilöstölle asianmukaista perehdytys- ja jatkokoulutusta.</p>	<p>Vankien ja henkilöstön välinen vuorovaikutus.</p>
	<p>38. CPT pyytää jälleen Suomen viranomaisia ryhtymään päättäväisempiin ja ennakoivampiin toimenpiteisiin vankien välisen väkivallan ja uhkailun ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi. Turun vankilan johdon ja henkilöstön on oltava jatkuvasti valppaina ja pyrittävä varmistamaan, etteivät mitkään</p>	<p>Toimenpiteet vankien välisen väkivallan lopettamiseen.</p>

	vankien väliset väkivalta- ja uhkailutapaukset jää huomaamatta, sekä käytettävä kaikkia käytettävissään olevia keinoja tällaisten tapausten ehkäisemiseksi. Tähän vaikuttaa suuresti se, onko alueella ja vankien toimintatiloissa paikalla riittävästi henkilökuntaa.	
	39. CPT suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin järjestelmässä olevien aukkojen poistamiseksi, jotka liittyvät siihen, että vankilaviranomaisilla ei ole tarkkaa käsitystä eikä selkeää yleiskuvaa vankien välisen väkivallan laajuudesta, koska käytössä ei ole tehokkaita menettelyjä vammojen kirjaamiseksi ja raportoimiseksi, minkä vuoksi saatavilla ei ole luotettavia tilastotietoja.	Tilastointijärjestelmän aukkojen poistaminen liittyen tietoon vankien välisestä väkivallasta.
	40. CPT kehottaa Suomen viranomaisia varmistamaan, että suojelua tarvitsevilla vangeilla (ja muilla vangeilla, jotka on eristetty siksi, että heidät katsotaan väkivaltaisiksi tai muutoin ”hankaliksi”) on todellinen mahdollisuus osallistua mielekkääseen toimintaan. Tämän mahdollistamiseksi henkilökunnan läsnäoloa tulisi lisätä vankien asuintiloissa, erityisesti suljetuissa yksiköissä.	Suojelua tarvitsevien ja väkivaltaiseksi tai ”hankaliksi” katsottujen vankien mahdollisuus osallistua mielekkääseen toimintaan.
	42. CPT pyytää Suomen viranomaisia toteuttamaan Oulun uutta vankilaa koskevat suunnitelmat mahdollisimman nopeasti. Tätä ennen on ryhdyttävä toimenpiteisiin ”matkasellien” aineellisten olosuhteiden parantamiseksi.	Suunnitelmat uudesta Oulun vankilasta; Matkasellien olosuhteet.
	43. CPT suosittelee etsimään keinoja, joilla yhteydenpitorajoitusten kohteena oleville tutkintavangeille ja muille erillään pidettäville vangeille voidaan Oulun vankilassa tarjota paremmat ulkoilumahdollisuudet, kuten pääsy laitoksen kolmelle suurelle ulkoilupihalle (joita muut vangit käyttävät).	Yhteydenpitorajoitusten kohteena olevien ulkoilumahdollisuudet.
	47. CPT suosittelee ryhtymään lisätoimenpiteisiin, jotta kaikille vierailujen kohteena olleissa laitoksissa oleville vangeille voidaan tarjota heidän tarpeidensa mukaan räätälöityä mielekästä toimintaa (kuten työnteko, ammatillinen ja muu koulutus sekä kohdennetut kuntoutusohjelmat). Etenkin mitä pidempään tutkintavankeihin sovelletaan yhteydenpitorajoituksia, sitä enemmän resursseja tarvitaan sen varmistamiseksi, että kyseiset vangit hyötyvät merkityksellisestä,	Vankien mielekkään toiminnan tarjoaminen: Etenkin yhteydenpitorajoituksia sovellettavien toimintaan tarvitaan resursseja mitä pidempään rajoituksia sovelletaan.

	<p>mielellään sellin ulkopuolella tapahtuvasta toiminnasta ja että heille tarjotaan mahdollisuus mielekkäisiin ihmiskontakteihin vähintään kahden tunnin ajan päivässä (mielellään kauemmin).</p>	
	<p>47. CPT suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin, jotta turvallisuussyistä eristetyille vangeille voidaan Turun vankilassa ja muissa vankiloissa tarjota jäseneltyjä ohjelmia, joihin sisältyy mielellään sellin ulkopuolella tapahtuvaa rakentavaa toimintaa ja jotka on laadittu yksilöllisesti sopivien henkisten ja fyysisten virikkeiden tarjoamiseksi vangeille. Pelkääjävankien osalta viitataan edellä 38 kohdassa annettuun suositukseen</p>	<p>Eristetyille vangeille järjestetty yksilöllisesti sopiva toiminta.</p>
	<p>49. CPT suosittelee lisäämään terveydenhuoltohenkilöstön resursseja (yleislääkäreitä ja hoitajia) molemmissa vierailuissa vankiloissa. Turun vankilassa tulisi olla ainakin yksi täysiaikainen yleislääkäri. Oulun vankilassa tulisi ryhtyä toimenpiteisiin erikoislääkäriin, myös hammaslääkäriin, pääsyn parantamiseksi.</p> <p>CPT kehottaa Suomen viranomaisia myös varmistamaan, että vierailuissa vankiloissa (ja tarvittaessa kaikissa muissa laitoksissa) on aina paikalla joku, jolla on pätevyys antaa ensiapua (mielellään sairaanhoitaja), myös yöaikaan. Nykyinen erittäin kyseenalainen käytäntö, jossa vankeinhoitohenkilökunta antaa vangeille lääkkeitä, tulisi vihdoin lakkauttaa.</p>	<p>Terveydenhuoltohenkilöstön resurssien lisääminen;</p> <p>Aina paikalla ensiapua osaava, myös yöaikaan;</p> <p>Käytäntö, että vankeinhoitohenkilökunta antaa lääkkeitä tulisi lakkauttaa.</p>
	<p>50. CPT kehottaa Suomen viranomaisia ryhtymään tehokkaisiin ja määrätietoisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vasta saapuneille vangeille suoritetaan järjestelmällisesti kattava terveystarkastus 24 tunnin kuluessa saapumisesta.</p>	<p>Saapuneiden vankien terveystarkastus 24h kuluessa.</p>
	<p>51. CPT kehottaa jälleen Suomen viranomaisia muuttamaan asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja arvioimaan uudelleen olemassa olevia menettelyjä, jotta voidaan varmistaa, että aina kun kirjataan vammoja, jotka ovat yhdenmukaisia vangin epäasianmukaisesta kohtelusta tekemien väitteiden kanssa (tai väitteiden puuttuessa viittaavat epäasianmukaiseen kohteluun tai vankien väliseen väkivaltaan), raportti</p>	<p>Muuttaa lainsäädäntöä ja menettelyjä väitetyn epäasiallisen kohtelun seurauksena saatujen vammojen ilmoittamisesta suoraan toimivaltaiselle viranomaiselle riippumatta vangin toiveista;</p>

	<p>saatetaan automaattisesti ja välittömästi toimivaltaisten viranomaisten tietoon (esim. poliisi ja/tai syyttäjä) riippumatta vangin toiveista.</p> <p>Tarkastuksen tulokset tulisi myös saattaa kyseisen vangin tai hänen asianajajansa käyttöön.</p> <p>Lisäksi terveydenhuollon ammattilaisen tulisi kertoa kyseiselle vangille, että tällaisen raportin laadinta on osa järjestelmää, jolla pyritään estämään epäasianmukaista kohtelua (ja vankien välistä väkivaltaa), ja ettei raportin automaattinen toimittaminen korvaa virallisen valituksen tekemistä.</p>	<p>Antaa tarkastustulokset vangin käyttöön;</p> <p>Terveydenhuollon ammattilaisen tulisi informoida vankia.</p>
	<p>51. CPT haluaa myös muistuttaa, että tällaisen tarkastuksen perusteella laadittavaan asiakirjaan tulisi sisältyä</p> <p>i) selostus henkilön lausunnoista, jotska ovat merkityksellisiä terveystarkastuksen kannalta (mukaan lukien henkilön kuvaus terveydentilastaan ja mahdolliset väitteet epäasianmukaisesta kohtelusta tai vankien välisestä väkivallasta)</p> <p>ii) täydellinen selostus perusteellisessa tarkastuksessa tehdyistä objektiivisista lääketieteellisistä havainnoista</p> <p>iii) i) ja ii) kohtia koskevat lääkärin havainnot, jotka osoittavat mahdollisten väitteiden ja objektiivisten lääketieteellisten havaintojen olevan yhdenmukaisia.</p> <p>Asiakirjan tulisi myös sisältää suoritettujen lisätutkimusten tulokset, mahdollisen erikoislääkärikäynnin yksityiskohtaiset tulokset sekä selostuksen vammoihin annetusta hoidosta ja mahdollisesti suoritetuista lisätoimenpiteistä. Kun kyse on vammoista, terveystarkastuksen kirjaamisessa tulisi käyttää tähän tarkoitukseen laadittua erityislomaketta, joka sisältää kehokaavion vammojen merkitsemiseksi ja jota säilytetään vangin terveystiedoissa. Lisäksi kaikista vammoista tulisi ottaa yksityiskohtaiset valokuvat, jotka tulisi säilyttää yhdessä vammojen merkitsemiseen tarkoitettun kehokaavion kanssa vangin henkilökohtaisissa terveystiedoissa. Tämä tulisi tehdä vammojen erityiseen traumarekisteriin kirjaamisen lisäksi.</p>	<p>Väitetyn epäasiallisen kohtelun seurauksena saatujen vammojen tarkastusasiakirjan tulisi sisältää:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selostus henkilön lausunnoista - selostus lääketieteellisistä havainnoista - lääkärin näkemys väitteiden ja havaintojen yhdenmukaisuudesta. - ym. lisätutkimustulokset

	<p>52. Jokseenkin pinnallinen alkuterveystarkastus ja terveydenhuoltohenkilöstön riittämättömyys olivat erityisen ongelmallisia Covid-19-pandemian aikana. Tässä viitataan jälleen edellä 49 ja 50 kohdissa annettuihin suosituksiin.</p> <p>Epidemiatilanteen mahdollisesti huonontuessa saatetaan tarvita lisätoimia. Tässä yhteydessä viitataan kahteen CPT:n asiasta antamaan lausuntoon ("Statement of principles relating to the treatment of persons deprived of their liberty in the context of the coronavirus disease (Covid-19) pandemic" (lausunto vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua koskevista periaatteista koronavirustaudin (Covid-19) yhteydessä, asiakirja CPT/Inf (2020) 13, julkaistu 20. maaliskuuta 2020, https://www.coe.int/en/web/cpt/-/covid-19-council-of-europe-anti-torture-committee-issues-statement-of-principles-relating-to-the-treatment-of-persons-deprived-of-their-liberty-) ja "Follow-up statement regarding the situation of persons deprived of their liberty in the context of the ongoing Covid-19 pandemic" (seurantalausunto vapautensa menettäneiden henkilöiden tilanteesta meneillään olevan Covid-19-pandemian yhteydessä, asiakirja CPT/Inf (2020) 21, julkaistu 9. heinäkuuta 2020, https://www.coe.int/en/web/cpt/-/covid-19-cpt-issues-follow-up-statement) samoin kuin siihen, että on tärkeää lisätä henkilöstöresursseja ja parantaa merkittävästi terveystarkastuksen suorittamista sisäänoton yhteydessä (sekä vasta saapuneiden vankien koronavirustestausta).</p>	<p>Lisätä henkilöstöresursseja ja parantaa merkittävästi terveystarkastuksen suorittamista sisäänoton yhteydessä, erityisesti korona-aikana.</p>
	<p>53. CPT haluaisi saada aikanaan tietoja kahden tutkimusprojektin tuloksista, jotka koskevat mielenterveyttä vankiloissa, ja erityisesti niiden perusteella toteutetuista tai suunnitelluista konkreettisista toimenpiteistä. Toisen projektin toteutuksesta vastaavat yhdessä Riihimäen vankila ja Tampereen yliopisto ja toisesta Valvira ja Helsingin yliopisto.</p>	<p>Tietopyyntö tulevista tutkimuksista mielenterveydestä vankiloissa.</p>
	<p>54. CPT haluaisi saada yksityiskohtaisempia tietoja siitä, että jotkut vangit olisivat halunneet saada apua riippuvuusongelmaansa (lähinnä alkoholi- ja huumeriippuvuuteen), mutta tämä ei ollut käytännössä mahdollista.</p>	<p>Lisätietoja riippuvuusongelmien hoitamattomuudesta.</p>
	<p>57. CPT suosittelee Suomen viranomaisia varmistamaan muun muassa riittävän rahoituksen avulla, että kaikissa vankiloissa on riittävästi</p>	<p>Riittävän koulutettu vankiloiden henkilökunta.</p>

	asianmukaisen koulutuksen saanutta henkilökuntaa (erityisesti valvontahenkilöstöä), myös Turun ja Oulun vankiloissa.	
	58. CPT toistaa suosituksensa siitä, että nykyistä käytäntöä, jossa lyhytkestoiset vierailut tapahtuvat pääsääntöisesti suljetuissa tiloissa (pleksilasin läpi), tarkistettaisiin sen varmistamiseksi, että suljettuja vierailutiloja käytetään vain siinä laajuudessa ja niin kauan kuin se on perusteltua kyseisten vankien (tai heidän vieraidensa) tosiasiallisesti aiheuttaman uhan pohjalta (esim. kiellettyjen aineiden tai muiden kiellettyjen esineiden salakuljetus tai tarve estää tartuntatautien leviämistä).	Vierailut suljetusti pleksilasin läpi vain perustellussa laajuudessa tosiasialliseen uhkaan perustuen.
	59. CPT kehottaa Suomen viranomaisia varmistamaan muun muassa lainsäädännöllisin muutoksin, että kaikilla vangeilla, myös tutkintavangeilla, on mahdollisuus käyttää puhelinta ja ottaa vastaan vieraita.	Vankien ja tutkintavankien oikeus käyttää puhelinta ja vastaanottaa vieraita.
	61. CPT toistaa suosituksensa siitä, että vankien on voitava milloin tahansa tehdä kirjallisia valituksia ja jättää ne lukittuun, kussakin asuinyksikössä olevaan valituslaatikkoon. Kaikki kirjalliset valitukset tulisi rekisteröidä keskitetysti vankilassa ennen kuin ne toimitetaan asianomaisen tahon tarkasteltavaksi. Sisäiset valitukset tulisi aina käsitellä nopeasti (jolloin mahdolliset viivytykset on perusteltava kirjallisesti), ja vangeille tulisi ilmoittaa selkeästi määritellyssä määräajassa toimista, joihin on ryhdytty heidän huolenaiheisiinsa vastaamiseksi, tai syistä, joiden perusteella valitus jätetään tutkimatta tai katsotaan perusteettomaksi. Lisäksi sisäisistä valituksista tulisi kerätä tilastoja, joiden perusteella johto saa tietoa asioista, joihin vangit ovat tyytymättömiä.	Vankien mahdollisuus tehdä kirjallisia valituksia sekä niiden asianmukainen käsittely.